

บทที่ 3

การถือครองกรรมสิทธิ์ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง และการเป็นผู้ประกอบการขนส่ง

1. การถือครองกรรมสิทธิ์ การจดทะเบียน และการได้สัญชาติของเรือ และอากาศยาน และการถือครองกรรมสิทธิ์และการจดทะเบียนรถยนต์

1.1 การถือครองกรรมสิทธิ์ การจดทะเบียน และการได้สัญชาติของเรือ

สำหรับประเทศไทยนั้นเงื่อนไข คุณสมบัติการถือครองกรรมสิทธิ์เรือ และการจดทะเบียนเป็นเรือไทยเพื่อให้ได้สัญชาติไทยและมีสิทธิซักธงไทยนั้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481

ตามพระราชบัญญัตินี้ได้จำแนกกลักษณะการจดทะเบียนเรือไทยที่ใช้สำหรับการขนส่งไว้ 3 ประเภท คือ

ก) เรือที่ใช้สำหรับทำการค้าในน่านน้ำไทย

ในเรื่องนี้ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 มาตรา 5(1) "ได้尼ยามความหมายของคำว่า น่านน้ำไทย ไว้ว่าหมายความถึงบริเวณน้ำที่อยู่ภายใต้อธิปไตยของประเทศไทย ซึ่งก็ได้แก่ ทະเลอาณาเขตที่มีความกว้าง 12 ไมล์ทะเล วัดจากเส้นฐาน datum ที่ประเทศไทยได้ประกาศไว้แล้วนั้นเอง และรวมทั้งบรรดาแม่น้ำ สำคัญ หนอง บึง ด้วย ส่วนคำว่า การค้าในน่านน้ำไทย นั้น มาตรา 5 (7) "ได้尼ยามไว้ว่าหมายความถึง การขนส่งคนโดยสารหรือของ หรือสัตว์ เพื่อหากำไร จากเมืองท่าหรือถิ่นที่แห่งหนึ่ง ภายในน่านน้ำไทยไปยังเมืองท่าหรือถิ่นที่อีกแห่งหนึ่งหรือหลายแห่งภายในน่านน้ำไทย"

และกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้กําหนดหลักเกณฑ์การจดทะเบียนเรื่องสำหรับทํากิจการค้าในประเทศไทยไว้ร่วม เรื่องนั้นต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียนเรื่อตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเรื่อไทย

บุคคลที่เป็นเจ้าของเรื่อต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 7 ซึ่งกําหนดว่า ผู้ที่จะถือกรรมสิทธิ์เรื่อจดทะเบียนเป็นเรื่อไทยซึ่งทํากิจการค้าในประเทศไทยได้ตามมาตรา 47 ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) เป็นบุคคลธรรมชาติซึ่งมีสัญชาติไทย
- (2) เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดเป็นบุคคลธรรมชาติที่มีสัญชาติไทย
- (3) เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยบริการบประมาณ
- (4) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ดังต่อไปนี้
 - (ก) ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดเป็นบุคคลธรรมชาติซึ่งมีสัญชาติไทย
 - (ข) ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดไม่จำกัดความรับผิดชอบทั้งหมดเป็นบุคคลธรรมชาติซึ่งมีสัญชาติไทยและทุนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบเป็นของบุคคลซึ่งมิใช่คนต่างด้าวและไม่มีบ้านบังคับอนุญาตให้ออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ที่อ
 - (ค) บริษัทจำกัดที่กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งมีสัญชาติไทย หุ้นอันเป็นทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบเป็นของบุคคลซึ่งมิใช่คนต่างด้าวและไม่มีบ้านบังคับอนุญาตให้ออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ที่อ
 - (ง) บริษัทมหาชน์จำกัดที่กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งมีสัญชาติไทยและหุ้นอันเป็นทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบเป็นของบุคคลซึ่งมิใช่คนต่างด้าว
- ส่วนคนต่างด้าวนี้ หมายความถึง คนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 มาตรา 4 กําหนดว่า คนต่างด้าว หมายถึง
 - 1) บุคคลธรรมชาติซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
 - 2) นิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย
 - 3) นิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย และมีลักษณะดังต่อไปนี้
 - (ก) นิติบุคคลซึ่งมีหุ้นอันเป็นทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นถือโดย

บุคคลตาม (1) หรือ (2) หรือนิติบุคคลที่มีบุคคลตาม (1) หรือ (2) ลงทุนมีมูลค่าตั้งแต่ กี่หนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น

(ข) ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนซึ่งหุ้นส่วนผู้จัด การหรือผู้จัดการเป็นบุคคลตาม (1)

4) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย มีหุ้นอันเป็นทุนตั้งแต่กี่หนึ่ง ของนิติบุคคลนั้นถือโดยบุคคลตาม (1) (2) หรือ (3) หรือนิติบุคคลที่มีบุคคลตาม (1) (2) หรือ (3) ลงทุนมีมูลค่าตั้งแต่กี่หนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดด้วยว่า หุ้นของบริษัทจำกัดที่มีใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือเป็นหุ้นของคนต่างด้าว เว้นแต่จะได้มีกฎกระทรวงกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข) เรื่องที่ใช้สำหรับการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศ

พระราชบัญญัติเรื่องไทย พ.ศ. 2481 "ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะถือกรรมสิทธิ์ จดทะเบียนเรื่องไทยซึ่งใช้ประกอบการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศโดยเฉพาะ และไม่ ทำการค้าในฝั่นน้ำไทยตามมาตรา 47 ไว้ตามมาตรา 7 ทวิ ว่า

ต้องเป็นนิติบุคคลจัดตั้งตามกฎหมายไทย ซึ่งกรรมการไม่น้อยกว่ากี่หนึ่งมี สัญชาติไทย และมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) เป็นบริษัทจำกัดที่หุ้นอันเป็นทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 เป็นของบุคคลที่ไม่ใช่คนต่างด้าว และไม่มีข้อบังคับให้ออกหุ้นผู้ถือ

(2) เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่หุ้นอันเป็นทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 51 เป็นของบุคคลที่ไม่ใช่คนต่างด้าว (นิยามค่าว่า คนต่างด้าว เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ข้างต้น)

ค) เรือที่ใช้สำหรับทั้งทำการค้าในน่านน้ำไทยและการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศ

ผู้จะถือกรรมสิทธิ์จดทะเบียนเป็นเรือไทยสำหรับกรณีนี้ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 7 ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งใช้สำหรับการจดทะเบียนเรือที่จะใช้สำหรับทำการค้าในน่านน้ำ

อนึ่ง ในการจดทะเบียนเรือไทยทั้งสามประเภทดังกล่าวข้างต้นนี้ ก่อนการจดทะเบียนเรือไทย ผู้ขอจดทะเบียนจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 ด้วย กล่าวคือ เรือที่จะขอจดทะเบียนเป็นเรือไทยต้องมีใบสำคัญแสดงการตรวจเรือไปและคงต่องายะหะเบียนเรือด้วย เพื่อแสดงว่า เรือล้านนี้ได้รับการตรวจจากพนักงานตรวจเรือของกรมการขันส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทยแล้ว

ในเรื่องการตรวจเรือนี้ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 165 กำหนดให้อำนาจแก่เจ้าท่า (ซึ่งหมายถึง อธิบดีกรมการขันส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย) โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม มีอำนาจออกกฎหมายบังคับสำหรับการตรวจเรือ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการออกใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือ ในประเทศไทย ซึ่งตามกฎหมายข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือ(ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมาย ของ "ใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือไทย" ว่า เอกสารที่เจ้าพนักงานตรวจเรือออกให้แก่เรือเพื่อรับรองว่า เรือที่ระบุข้อมูลในใบสำคัญแสดงการตรวจเรือนี้ได้รับการตรวจเรือโดยเจ้าพนักงานตรวจเรือหรือสมาคมจัดชั้นเรือ (Classification Society) หรือนิติบุคคลผู้รับมอบอำนาจจากกรมการขันส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีให้เป็นผู้ตรวจเรือ ได้รับการตรวจตามข้อกำหนดของกฎหมายบังคับสำหรับการตรวจเรือ และข้อกำหนดของอนุสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลใช้บังคับกับประเทศไทย และมีความแข็งแรง มีความคงทน เหมาะสมในการจดทะเบียนเป็นเรือไทยได้

ทั้งนี้ ในการตรวจเรือเพื่ออุปกรณ์ที่ต้องติดตั้ง นั้น เจ้าพนักงานตรวจเรือจะตรวจด้วยเครื่องจักรของเรือ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ห่น อุปกรณ์สื่อสาร อุปกรณ์ช่วยชีวิตบนเรือ และอื่นๆ ทั้งนี้ ตามรายละเอียดที่กำหนดในกฎหมายบังคับสำหรับการ

ตรวจเรือ และตามข้อกำหนดในอนุสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี เช่น International Convention on Safety of Life at Sea (SOLAS)

1.2 การถือครองกรรมสิทธิ์ การจดทะเบียน และการได้สัญชาติของอากาศยาน

การจดทะเบียนอากาศยานนั้น ตาม Convention on International Civil Aviation 1944 Article 17 ถึง 19 ได้กำหนดไว้เป็นหลักการว่า อากาศยานล้ำหนึ่งเมื่อจดทะเบียนในประเทศไทยก็ย่อมได้สัญชาติของประเทศไทยนั้น และจดทะเบียนได้เพียงประเทศไทยเดียว ส่วนรายละเอียดการจดทะเบียนให้เป็นไปตามที่แต่ละประเทศกำหนด เช่นเดียวกับเรื่องการจดทะเบียนเรือ

นอกจากนี้ใน Annex 7 ของ Convention นี้ ยังได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการที่อากาศยานเมื่อได้รับการจดทะเบียนแล้วต้องแสดงเครื่องหมายสัญชาติไว้และต้องมีหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเก็บไว้ในอากาศยานตลอดเวลาด้วย

กฎหมายไทยก็ได้กำหนดหลักการการจดทะเบียน การได้สัญชาติและการแสดงเครื่องหมายไว้ในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 มาตรา 30 และมาตรา 31 ว่า

- 1) ผู้ที่จะขอจดทะเบียนอากาศยานต้องเป็นเจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองในอากาศยานนั้น มิฉะนั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และ
 - 2) ผู้นั้นต้องเป็นบุคคลธรรมดายืนยันตัวตนโดยชอบด้วยกฎหมาย
3) ในกรณีเป็นห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน์จำกัด
 - ก) ต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทย
 - ข) มีสำนักงานใหญ่ในประเทศไทย และ
 - (1) ในการนี้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย
 - (2) ในการนี้เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ผู้เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย และทุนของห้างไม่น้อยกวาร้อยละ 51 ต้องเป็นของบุคคลธรรมดายืนยันตัวตนโดยชอบด้วยกฎหมาย
(3) ในกรณีเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน์จำกัด บริษัทนั้นต้องไม่มีหุ้นที่ออกให้แก่ผู้ถือ กรรมการส่วนมากต้องมีสัญชาติไทย และหุ้น

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของหุ้นทั้งหมดต้องเป็นของบุคคลในประเภทต่อไปนี้ โดยลำพังหรือหุ้นถือโดยรวมกัน

- ก) บุคคลธรรมดามีสัญชาติไทย
- ข) กระ透วง ทบวง กรมในรัฐบาล
- ค) บริษัทจำกัดหรือมหาชนจำกัด ซึ่งกระ透วง ทบวง
กรมในรัฐบาลถือหุ้นอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของ
หุ้นทั้งหมด

4) ในการที่เป็นสมาคม ต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทย มีสำนักงานใหญ่ใน
ราชอาณาจักร และข้อบังคับของสมาคมนั้นได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการการบิน
พฤษ哄แล้ว

1.3 การถือครองกรรมสิทธิ์ และการจดทะเบียนรายนัด

พระราชบัญญัติรายนั้น พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจด
ทะเบียนด้วยเฉพาะได้จัดแบ่งประเภทของรายนั้นไว้หลายประเภท เพื่อการจด
ทะเบียนและเดียวกันประจำปี ซึ่งเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งนั้น ได้แก่

1) รถยนต์สาธารณะ ซึ่งยังแบ่งเป็น

รถยนต์รับจ้างระหว่างจังหวัด ได้แก่ รถยนต์รับจ้างบรรทุกผู้โดยสารไม่เกิน 7 คน ที่ใช้รับจ้างระหว่างจังหวัด

รถยนต์รับจ้าง ได้แก่ รถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารไม่เกิน 7 คน หรือ
รถยนต์สาธารณะอย่างอื่นนอกจากรถโดยสารประจำทาง

2) รถยนต์บริการ แบ่งเป็น

รถยนต์บริการธุรกิจ ได้แก่ รถที่ใช้บรรทุกคนโดยสารระหว่างท่าอากาศยาน
ท่าเรือเดินทางและ สถานีขนส่ง สถานีรถไฟฟ้าในโรงแรมที่พัก ที่ทำการของผู้โดยสารหรือ
ที่ทำการของผู้ให้บริการธุรกิจนั้น

รถยนต์บริการทัศนاجาร ได้แก่ รถที่ใช้บริการรับส่งผู้โดยสารเพื่อการ
ท่องเที่ยว

รถยนต์บริการให้เช่า ได้แก่ รถที่จัดไว้ให้เช่า ซึ่งไม่ใช่เป็นการเช่าเพื่อนำไป
รับจ้างบรรทุกคนโดยสารหรือสิ่งของ

2. การเป็นผู้ประกอบการขนส่ง

2.1 การประกอบการขนส่งทางน้ำ

การขนส่งทางน้ำนั้น ตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 ได้กำหนดเงื่อนไขสำหรับการประกอบกิจการไว้สองประเภท คือ

ก) สำหรับการทำการค้าในน่านน้ำไทย

การทำการค้าในน่านน้ำไทย คือ การขนส่งคนโดยสารหรือของหรือลากจูง เพื่อหากำไรจากเมืองท่าหรือถิ่นที่แห่งหนึ่งภายในน่านน้ำไทยไปยัง เมืองท่าหรือถิ่นที่อีกแห่งหนึ่งหรือหลายแห่งภายในน่านน้ำไทย

โดยเรือไทยที่เป็นเรือกลชนิดตั้งแต่สิบตันกรอขึ้นไป เรือหะเหลที่มิใช่เรือกลชนิดตั้งแต่สิบตันกรอขึ้นไป เรือล้าน้ำที่มิใช่เรือกลชนิดตั้งแต่ห้าสิบตันกรอขึ้นไป ที่ใช้สำหรับการทำการค้าในน่านน้ำไทย หรือแม้เป็นเรือที่มีขนาดต่ำกว่าขนาดตั้งแต่ล่าช้างตันที่เป็นของบุคคลตามมาตรา 7 ดังต่อไปนี้ สามารถทำการค้าในน่านน้ำไทยได้ คือ

(1) เป็นบุคคลธรรมชาติซึ่งมีสัญชาติไทย

(2) เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนหันหัวหันหางหมดเป็นบุคคลธรรมชาติที่มีสัญชาติไทย

(3) เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(4) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ดังต่อไปนี้

(ก) ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนหันหัวหันหางหมดเป็นบุคคลธรรมชาติซึ่งมีสัญชาติไทย

(ข) ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดไม่จำกัดความรับผิดหันหัวหันหางหมดเป็นบุคคลธรรมชาติซึ่งมีสัญชาติไทยและทุนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบเป็นของบุคคลซึ่งมิใช่คนไทยต่างด้าว

(ค) บริษัทจำกัดที่กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งมีสัญชาติไทย หุ้นอันเป็นทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบเป็นของบุคคลซึ่งมิใช่คนไทยต่างด้าวและไม่มีข้อบังคับอนุญาตให้ออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ

(ง) บริษัทมหาชน์จำกัดที่กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งมีสัญชาติไทยและหุ้นอันเป็นทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบเป็นของบุคคลซึ่งมิใช่คนไทยต่างด้าว

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นว่าหากเป็นเรื่องของบุคคลธรรมด้าที่เป็นคนต่างด้าว ซึ่งเป็นเรื่องกลชนชาติมากกว่าสิบตันกรอส เรื่องทะเลที่มิใช่เรื่องกลชนชาติมากกว่าสิบตันกรอส และเรื่องล้าน้ำที่มิใช่เรื่องกลชนชาติมากกว่าห้าสิบตันกรอสที่ใช้สำหรับทำการค้าในฝ่านน้ำไทยได้รับการยกเว้นความสามารถจะทำการค้าในฝ่านน้ำไทยได้

ในการนี้มีเหตุผลเรื่องการขาดแคลนเรือไทยที่ทำการค้าในฝ่านน้ำไทยอยู่ในส่วนใหญ่ของประเทศไทย รัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้เรื่องของบุคคลที่ไม่ต้องด้วยลักษณะที่จะถือกรรมสิทธิ์เรือไทยได้ตามมาตรา 7 สามารถทำการค้าในฝ่านน้ำไทยได้ แต่ต้องคราวละไม่เกิน 1 ปี และเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด

สำหรับคนประจำเรือสำหรับเรือที่ทำการค้าในฝ่านน้ำไทยนั้น มาตรา 50 วรรคแรก กำหนดว่า เรือไทยที่จดทะเบียนตามมาตรา 7 ที่สามารถทำการค้าในฝ่านน้ำไทยได้นั้น คนประจำเรือทุกคน (รวมทั้งนายเรือ) ต้องมีสัญชาติไทย

ช) สำหรับการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศ

มาตรา 7 ทวิ กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะถือกรรมสิทธิ์เรือไทยเพื่อใช้สำหรับการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศโดยเฉพาะ และไม่ทำการค้าในฝ่านน้ำไทยตามมาตรา 47 ดัง

1) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

2) กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งมีสัญชาติไทย และ

3) เป็นบริษัทจำกัดที่หุ้นอันเป็นทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 เป็นของบุคคลที่ไม่ใช่คนไทย แต่ไม่มีหุ้นบังคับอนุญาตให้ออกหุ้นผู้ถือ

4) เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่หุ้นอันเป็นทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 เป็นของบุคคลซึ่งไม่ใช่คนไทย

(ความหมายของ "คนไทย" เป็นไปพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนไทย พ.ศ. 2542 มาตรา 4)

สำหรับคนประจำเรือที่ใช้สำหรับการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศนั้น มาตรา 50 วรรคสอง กำหนดว่า ต้องมีคนไทยประจำในเรือไทยที่ประกอบการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศ เป็นอัตราส่วนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งบังคับนั้นกรรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กำหนดให้ต้องมีคนไทยประจำเรือสัญชาติไทยร้อยละ 50 ของคนประจำเรือทั้งหมด

นอกจากนี้ การเป็นผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลนั้น พระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. 2521 มาตรา 25 บังคับหนดว่า

ก) ผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลซึ่งอยู่ในประเทศไทยและรับท่าการขนส่งทางทะเล

ข) สาขาและตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจการขนส่งทางทะเล ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศและประกอบการขนส่งทางทะเลในประเทศไทย

ค) ผู้กระทำการเป็นนายหน้าเดรีมาร์ชในประเทศไทยเพื่อการขนส่งทางทะเล (Freight Forwarders) ซึ่งเป็นเจ้าของเรือหรือใช้เรือในการขนส่งที่มีขนาดตั้งแต่ห้าร้อยตันกรอบ ขึ้นไป ผู้ประกอบกิจการท่าเรือ และผู้ประกอบกิจการอู่เรือที่ให้บริการต่อช่อง หรือช่องบารุงเรือที่มีขนาดตั้งแต่ห้าร้อยตันกรอบ ขึ้นไป ต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขนส่งทางทะเล ผู้ประกอบการท่าเรือ ผู้ประกอบการอู่เรือต่อสำนักงานส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ปัจจุบันคือ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี) ทั้งนี้ ก็เพื่อประโยชน์ในการควบคุมท่าน้ำบารุง และส่งเสริมกิจการเหล่านี้ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทางประการจากทางราชการ เช่น สิทธิประโยชน์ทางภาษี ที่ให้ผู้ดิ่อหุ้นของนิติบุคคลที่ประกอบการขนส่งทางทะเลและถือกรรมสิทธิ์เรือไทยได้รับยกเว้นหรือลดอัตราภาษีเงินได้สำหรับเงินปันผล หรือมาตรการกำหนดให้การขนส่งของทางทะเลระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ แต่ละประเทศต้องใช้บริการขนส่งโดยเรือไทยไม่น้อยกว่าอัตราส่วนของปริมาณของและของค่าระหว่างที่มีการขนส่งระหว่างกัน เป็นต้น

2.2 การประกอบการขนส่งทางอากาศ

ในส่วนอากาศยานนั้น หากเราพิจารณา Convention on International Civil Aviation 1944 จะเห็นว่าได้มีการแบ่งการประกอบกิจการการเดินอากาศไว้ 3 ประเภท คือ

- 1) การเดินอากาศระหว่างประเทศแบบไม่มีตารางเวลา หรือแบบไม่ประจำ แบบนี้เราอาจเห็นได้จากตัวอย่างของบริษัทที่ประกอบธุรกิจให้เช่าเครื่องบินแบบเหมาลำเพื่อเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางต่างๆ ซึ่งอาจเป็นในประเทศไทยหรือต่างประเทศ (Article 5)
- 2) การเดินอากาศระหว่างประเทศแบบมีตารางเวลา หรือแบบประจำ เช่น เครื่องบินของสายการบินต่างๆ ที่ขนส่งคนโดยสารไปต่างประเทศ (Article 6)

3) การเดินอากาศภายในประเทศ (Cabotage) ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งคนโดยสาร ลินค้า หรือพัสดุไปรษณีย์ (Article 7)

ส่วนตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 ได้ให้ความหมายคำว่า "ผู้ดำเนินการเดินอากาศ" ไว้ว่า หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจในการเดินอากาศ

แต่ในเรื่องเงื่อนไข คุณสมบัติการเป็นผู้ประกอบการเดินอากาศนั้น เนื่องจากมีประกาศคณะกรรมการประกาศฉบับที่ 58 ปี 2515 กำหนดให้กิจกรรมการเดินอากาศเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาขาวัสดุไปรษณีย์ ดังนั้น ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการเดินอากาศจึงต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม โดยในการนี้ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้ เพื่อความปลอดภัยหรือมาสุกของประชาชน กระทรวงคมนาคม โดยกรรมการขนส่งทางอากาศได้กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข คุณสมบัติต่าง ๆ เอาไว้สำหรับผู้ที่จะขอใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการเดินอากาศ

ตัวอย่างหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการค้าขายในการเดินอากาศ

หัวข้อในการพิจารณา	หลักเกณฑ์
1. ทุนประกอบการ (ทุนจดทะเบียน)	<ul style="list-style-type: none"> สำหรับการบินแบบไม่ประจำ ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 25 ล้านบาท สำหรับการบินแบบประจำ ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท
2. ทุน	<p>จะต้องไม่มีทุนชนิดออกให้แก่ผู้ถือและหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของทุนทั้งหมดต้องเป็นของบุคคลชาวไทยต่อไปนี้แต่ละประเภทโดยส่วนใหญ่หรือทุกประภากลุ่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคคลธรรมดามีสัญชาติไทย กระทรวง หน่วย กรมในรัฐบาล

	<ul style="list-style-type: none"> บริษัทจำกัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ในรัฐบาลถือหุ้นอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของหุ้นทั้งหมด
3. กรรมการบริษัท	กรรมการส่วนมากต้องมีสัญชาติไทยและไม่มีการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรม
4. การดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> แบบไม่ประจำ ต้องเสนอแผนการดำเนินการโดยละเอียด ตลอดจนความเป็นไปได้ และประโยชน์ของการบริการที่เสนอขอ ความต้องการของผู้ใช้บริการ ธุรกิจที่ข้อมูลข้าตเป็นบริการที่มีอยู่เพียงพอแล้วหรือไม่ และศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ แบบประจำ ต้องกำหนดเส้นทางที่ไม่ซ้ำซ้อนกับเส้นทางที่สายการบินของรัฐให้บริการและศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ
หัวข้อในการพิจารณา	หลักเกณฑ์
5. อากาศยาน	<ul style="list-style-type: none"> ไม่จำกัดเครื่องยนต์ กรณีเป็นอากาศยานเครื่องยนต์เดียวบินไม่รับขันคนโดยสาร ตามประเภทและภายในได้เงินไขที่กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการบินพลเรือน ครั้งที่ 2/2534 วันที่ 17 พฤษภาคม 2534 ดังนี้ <p><u>ประเภทการบินที่มิได้มีการรับขันผู้โดยสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ถ่ายภาพอากาศยาน - โปรดีใบปลิว

- ลากป้ายโฆษณา
- ไฟฟันเทียน
- โปรดิยา
- สำรวจธรณีวิทยา
- ทิ้งร่มอากาศ
- ประเกกอื่นใดซึ่งเกี่ยวกับเหตุผลทางด้านความมั่นคงของประเทศ และความปลอดภัยของการบินเพลิงเรือน

เงื่อนไขในการปฏิบัติการบินมี ดังนี้

- 1) ต้องยื่นขออนุญาตต่อกรมการบิน พานิชย์ล่วงหน้า และจะต้องได้รับอนุญาต ก่อนทุกครั้ง โดยในส่วนของขั้นตอนการ พิจารณาแล้ว กรมการบินพานิชย์จะหารือ กับทางฝ่ายความมั่นคงผ่านทางศูนย์ อำนวยการร่วม กองบัญชาการทหารสูงสุด และจะออกประกาศนักบิน(NOTAM)แจ้ง เดือนผู้ทำการในอากาศยานเกี่ยวกับการ บินดังกล่าวทุกครั้ง
- 2) อากาศยานที่ใช้ในการบินจะต้องมีใบรับ รองต้นแบบ(Type Certification) ของ อากาศยานที่ได้รับใบรับรองจากหน่วยงาน ผู้มีอำนาจของรัฐผู้ผลิตอากาศยานแล้วว่า สามารถใช้ทำการบินประเภทนั้นๆ ได้โดย ไม่มีผลต่อความสมบูรณ์ของใบสำคัญ สมควรเดินอากาศหรือจะต้องได้รับการออก ในสำคัญสมควรเดินอากาศเป็นพิเศษ (Special Certificate of Airworthiness)

	<p>ເຈພະການບິນປະເທດນັ້ນຖືບັນມີພສມບູຮົດໃຫ້ໄຕອຸ່ນ ພຣົກທີ່ໄດ້ຮັບຮອງຈາກການການບິນພາຜົນຍົມແລ້ວ ແລະການປົງປັດການບິນຈະຕ້ອງເປັນໄປຄານໃບຮັບຮອງຕົ້ນແບນຫຼືໂບສໍາຄັນສົມຄວາດີນອາກະເຫັນວ່ານັ້ນ</p> <p>3) ການປົງປັດການບິນຈະຕ້ອງເປັນໄປຄານຄູ່ມີການປົງປັດການບິນ (Flight Operation Manual) ທີ່ຫຼືຄູ່ມີການປົງປັດສໍາຫັນນັກບິນ (Pilot Operation Manual) ຂອງອາກະຍານດັ່ງກ່າວທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງຈາກໜ່າຍງານຜູ້ມີອ້ານາຈຂອງຮູ້ຜູ້ຜິດອາກະຍານຫຼືເຈົ້າຂອງສັນຫະວິວາກະຍານຫຼືຈາກການການບິນພາຜົນຍົມ</p> <p>4) ທ້າມຮັບຂົນບຸຄຄລທີ່ມີໄດ້ເກີວຂັ້ນກັນການບິນປະເທດນັ້ນ</p> <p>5) ໃຫ້ການບິນຈະວ່າງຈາກອາທິດຢືນເຕີງຈາກອາທິດຢືນເຕີງໃນສະກາພາກາສທີ່ມີກັດວິສັບ (Flight Visibility) ໄມນ້ອຍກວ່າ 8 ກິໂໂລເມຕຣ</p> <p>6) ການບິນເຫັນເຂດຫຼຸມຫະຈະຕ້ອງກຳການບິນທີ່ຄວາມສູງໄມ້ຕໍ່ກວ່າ 1000 ພຸດ ເຫັນສິ່ງກີດຂາວທີ່ສູງທີ່ສຸດກາຍໃນຮັດມີ 600 ເມຕຣ</p> <p>7) ທ້າມມີໃຫ້ການບິນເຂົ້າໄປໄນເຂດຫວາງທ້ານເຂດຈຳກັດໂຄບເດືອນຊາດ ສໍາຫັນການບິນເຂົ້າເຂດອັນຫຍາຈະຕ້ອງທິດຕໍ່ກຳນົດຫ່າຍຄວບຄຸມຈາກທາງອາກະຍາ ຊຶ່ງຮັບຜິດຂອບພື້ນທີ່ນັ້ນ ຖືກອນບິນເຂົ້າ ແລະຈະຕ້ອງແຈ້ງຮາຍລະເອີຍການບິນໃຫ້ເຈົ້າຂອງພື້ນທີ່ໃຫ້ການ</p>
--	--

<p>ส่วนหน้าทุกครั้ง</p> <p>8) ให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และคำสั่งของ หน่วยควบคุมจราจรทางอากาศโดย เครื่องครัดตลอดเวลาที่ทำการบิน</p> <p>9) ผู้ปฏิบัติการบินจะต้องปฏิบัติตามข้อ กำหนดที่ระบุไว้ในภาคผนวก 2 และ 6 แห่งอนุสัญญาซิกาโกล ซึ่งออกโดยองค์การ การบินพลเรือนระหว่างประเทศ(ICAO Annex 2,6)และเอกสารแตลงข่าวการบิน ของไทย (AIP-Thailand)โดยเครื่องครัด</p> <p>10) จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขเพิ่มเติมอื่นใด ตามที่กรรมการบินพาณิชย์กำหนดเป็น^{คราวๆ} ไป</p> <ul style="list-style-type: none"> ● กรณีอากาศยานเครื่องยนต์เดียวบิน รับบนคนโดยสารภายในได้เงื่อนไขที่กำหนด โดยความเห็นของคณะกรรมการการบิน พลเรือน ครั้งที่ 2/2543 วันที่ 29 มีนาคม 2543 <p>ต้องเป็นประเภท Turboprop มีเงื่อนไขดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) อากาศยานต้องได้รับการรับรองให้ทำการบินด้วยกฎการบิน IFR จากรัฐผู้ผลิต 2) ให้ทำการบินด้วยกฎการบิน IFR เท่านั้น 3) ให้ทำการบินด้วยนักบิน 2 คน โดยต้อง^{ไม่}อนุญาตถอยป่างน้อยนักบินพาณิชย์หรือ พร้อมตักษ์การบินด้วยเครื่องวัดประกอบการ บิน 4) นักบินที่ 1 ต้องมีชั่วโมงบินอย่างน้อย^{15,000} ชั่วโมง 	
---	--

	<p>5) ต้องทำการฝึกบินทบทวนความชำนาญ (Proficiency Check) ปีละ 1 ครั้ง</p> <p>6) อากาศยานจะต้องติดตั้งอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเดินทางภาคใต้เหมาะสมกับเส้นทางและสถานะบินที่จะทำการบิน</p> <p>7) ให้ทำการบินขึ้นลง ณ สถานที่บินที่กรรมการบินพาณิชย์อนุญาตเท่านั้น</p> <p>8) อากาศยานจะต้องมีแหล่งจ่ายพลังงานไฟฟ้าที่แยกอิสระต่อกันอย่างน้อย 2 แหล่งจ่ายหรือแหล่งจ่ายพลังงานไฟฟ้า 1 แหล่งจ่ายกับแบตเตอรี่ที่สามารถจ่ายพลังงานที่จะต้องใช้ได้ร้อยละ 150 เป็นเวลา 1 ชั่วโมง</p> <p>9) อากาศยานจะต้องมีแหล่งจ่ายพลังงานสำหรับเครื่องวัดประเภทไฮโรสโคปอย่างน้อย 2 แหล่งจ่าย</p> <p>10) การตรวจซ้อมเครื่องยนต์ต้องตรวจและปฏิบัติตาม Engine Trend Monitoring Program และ Oil Analysis ตามที่บริษัทผู้สร้างกำหนด และกรรมการบินพาณิชย์ให้ความเห็นชอบ</p> <p>11) ผลการตรวจตามข้อ 10 ให่องบันทึกลงในสมุดประวัติเครื่องยนต์</p> <p>12) ให้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านตรวจซ้อมบำรุงรักษา และเทคนิคในการตรวจซ้อมบำรุงอุปกรณ์ตามข้อ 8 และ 9</p> <p>13) ให้บินขึ้นลง ณ ท่าอากาศยานของกรรมการบินพาณิชย์ ท่าอากาศยานของ การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย และท่า</p>
--	--

	<p>อากาศยานนานาชาติสู่ตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>14) ให้กำหนดคุณภาพน้ำหนักของอากาศยาน ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของทางราชการ ที่จะพิจารณาให้ตามความเหมาะสมกับ การกิจและไม่มีผลกระทบต่อการบริการของ เที่ยวบินประจำ</p> <p>15) ไม่จำกัดอายุการใช้งาน</p>
6. การประกันภัย	<ul style="list-style-type: none"> แบบไม่ประจำ สำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ร่างกาย ชีวิต ตลอดจนทรัพย์สิน ของบุคคลที่สาม วงเงินประกันไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาทต่อครั้ง และสำหรับผู้โดยสาร ไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาทต่อคน แบบประจำ สำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ร่างกาย ชีวิต ตลอดจนทรัพย์สิน ของบุคคลที่สาม วงเงินประกันไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาทต่อครั้ง และสำหรับผู้โดยสาร ไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาทต่อคนและต้องต่ออายุ กรมธรรม์ก่อนวันสิ้นสุดไม่น้อยกว่า 1 เดือน
7. ความปลอดภัยในการปฏิบัติการบิน	ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามคู่มือปฏิบัติการบิน (Flight Operation Manual) และคู่มือการซ่อมบำรุง (General Maintenance Manual) ซึ่งจะต้องได้รับ ความเห็นชอบจากการบินพาณิชย์ก่อน ได้รับอนุญาตให้ทำการบิน

นอกจากนี้ ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบกิจการค้าขายในการเดินอากาศ แล้ว ยังจะต้องได้รับการตรวจพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการการบินพลเรือน เพื่อออกใบรับรองการเดินอากาศด้วย ซึ่งเป็นมาตรการเพื่อความปลอดภัยในการเดินอากาศที่ผู้ประกอบกิจการต้องปฏิบัติตามอีกด้วย ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 มาตรา 15 และมาตรา 21 และตามภาคผนวกว่าด้วยในรับรองการเดินอากาศ ใน Convention on International Civil Aviation

ตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 ยังมีการควบคุมผู้ดำเนินการเดินอากาศ หรือผู้ประกอบกิจการค้าขายในการเดินอากาศอีกอย่างน้อย 2 ประการ คือ

ก) อากาศยานนั้นส่งต้องเก็บค่าโดยสารและค่ารวางตามพิกัดอัตราที่คณะกรรมการการบินพลเรือนอนุมัติ และ

ข) ผู้ดำเนินการเดินอากาศต้องปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยตามข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน เช่น ข้อบังคับในเรื่องการค้นหาและช่วยเหลือกรณีอากาศยานประสบภัย

2.3 การประกอบการขนส่งทางถนน

การขนส่งทางถนนนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

2.3.1 การขนส่งทางถนนแบ่งตามลักษณะภูมิศาสตร์ เป็น 2 ประเภท คือ

- 1) การขนส่งระหว่างจังหวัด เป็นการขนส่งในประเทศ
- 2) การขนส่งระหว่างประเทศ

แต่หากแบ่งการขนส่งทางถนนตามลักษณะการประกอบธุรกิจ ก็จะแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

- 1) การขนส่งประจำทาง
- 2) การขนส่งไม่ประจำทาง
- 3) การขนส่งโดยรถขนาดเล็ก และ
- 4) การขนส่งส่วนบุคคล

ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้มีการออกใบอนุญาตประกอบการขนส่งเป็น 4 ประเภท ตามที่กล่าวข้างต้นด้วย คือ

- 1) ในอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง
- 2) ในอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทาง
- 3) ในอนุญาตประกอบการขนส่งโดยรถขนาดเล็ก
- 4) ในอนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคล

2.3.2 คุณสมบัติของผู้ประกอบการขนส่งประจำทาง “ไม่ประจำทาง และการขนส่งโดยรถขนาดเล็ก”

ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางน้ำ พ.ศ. 2522 มาตรา 23 กำหนดว่า การประกอบกิจการขนส่งทางน้ำทุกประเภท จะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อน แต่ถ้าเป็นรถที่ใช้เพื่อการขนส่งส่วนบุคคลของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ มูลนิธิ สภาภาคชุมชน ไม่ต้องจดทะเบียน แต่ให้ถือว่าได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

ในมาตรา 24 ให้กำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบการขนส่งประจำทาง “ไม่ประจำทาง และการขนส่งโดยรถขนาดเล็ก” ไว้ว่า

- 1) ต้องมีสัญชาติไทย(กรณีเป็นบุคคลธรรมด้า)
- 2) กรณีเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท บริษัทมหาชน์ จำกัด จะต้อง
 - (1) จดทะเบียนจัดตั้งตามกฎหมายไทย
 - (2) มีสำนักงานใหญ่ในประเทศไทย และ
 - (3) ในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย
- (4) ในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดจะไม่จำกัดความรับผิดทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทยและทุนของห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ต้องเป็นของผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งเป็นบุคคลธรรมด้าและมีสัญชาติไทย
- (5) ในกรณีที่เป็นบริษัทจำกัด กรรมการบริษัทจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ต้องมีสัญชาติไทยและทุนของบริษัทจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ต้องเป็นของผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลธรรมด้าและมีสัญชาติไทย หรือต้องเป็นของห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด หรือต้องเป็นของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือองค์การของรัฐ ตาม

กฎหมายว่าด้วยการจัดการองค์กรของรัฐบาล หรือตามกฎหมายว่าด้วยการนี้ ๆ และบริษัทจำกัดต้องไม่มีข้อบังคับอนุญาตให้มีการออกหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ

(6) ในกรณีเป็นบริษัทมหาชนจำกัด กรรมการบริษัทจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย และทุนของบริษัทมหาชนจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดต้องเป็นของผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลธรรมดามีสัญชาติไทย

ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจะต้องระบุชื่อ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ผู้ถือหุ้นดังกล่าวจะต้องมีลักษณะตาม (3) ถึง (6) แล้วแต่กรณี

หากเป็นกรณีการประกอบการขนส่งทางน้ำระหว่างประเทศ จะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนกログาง (คืออธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย) เท่านั้น กับต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และต้องไม่ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศ

ตามมาตรา 26 กำหนดด้วยว่า รถที่ใช้ในการขนส่งทางน้ำในประเทศไทยต้องเป็นรถที่จดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้น ส่วนรถที่ใช้ในการขนส่งทางน้ำระหว่างประเทศผู้ประกอบการสามารถใช้รถที่จดทะเบียนในต่างประเทศได้แต่ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนกログางแล้ว

ข้อสังเกต นายทะเบียนกログางมีอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการขนส่งระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ ส่วนนายทะเบียนที่เป็นชนส่งจังหวัดนั้นมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการขนส่งทางน้ำภายในเขตจังหวัดนั้น ๆ

2.3.3 หน้าที่ของผู้ประกอบการขนส่งทางน้ำ(ทุกประเภท) คือ

- 1) ต้องจัดให้มีสมุดประจำรถ ประจำตัวผู้ประจำรถ หรือใบกำกับสินค้าที่ขึ้นส่ง
- 2) ต้องรายงานการขนส่งและอุบัติเหตุที่เกิดจากการขนส่ง
- 3) ต้องจัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัยในการขนส่ง
- 4) จะเพิ่ม ลด ยกเว้นค่าขนส่ง หรือค่าบริการอย่างอื่นในการขนส่งโดยพลการมิได้ ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางน้ำก่อน
- 5) ห้ามใช้หรือยินยอมให้ผู้ที่มีน้ำเสื้า เสพยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ขับรถและต้องครอบคลุมป้องกันไม่ให้เกิดกรณีเข็นนี้ด้วย
- 6) ต้องแสดงใบอนุญาตประกอบการขนส่งโดยเปิดเผย ณ สำนักงาน

7) ต้องวางหลักทรัพย์ (พันธบัตร เวินสด หรือสัญญาประกันภัย) สำหรับชดใช้ค่าเสียหายที่เป็นค่าใช้จ่ายเบื้องต้น เพื่อประกันความเสียหายอันเกิดแก่ชีวิต ร่างกายของบุคคลภายนอก หรือผู้ซึ่งผู้ประกอบการขนส่งต้องรับผิดชอบเนื่องจากการขันส่งของตน โดยหลักทรัพย์นี้ไม่มอยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

8) ผู้ประกอบการขนส่งต้องไม่ใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้รถที่ได้รับอนุญาตทำการขันส่งนอกเส้นทาง หรือนอกท้องที่ที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

2.3.4 หน้าที่เฉพาะของผู้ประกอบการขันส่งประจำทาง คือ ต้องจัดให้มีที่พักผู้โดยสารตามระยะทาง

2.3.5 หน้าที่เฉพาะของผู้ประกอบการขันส่งไม่ประจำทาง คือ

1) ไม่ประกอบการขันส่งแต่เพียงผลประโยชน์กับผู้ได้รับอนุญาตขันส่งประจำทาง

2) ไม่ขันส่งลักษณะเดียวหรือล้ายกับผู้ประกอบการขันส่งประจำทาง

2.3.6 ผู้รับจัดการขันส่ง

พระราชบัญญัตินี้ขึ้นตั้งทั้งทางบก พ.ศ. 2522 ยังไฉบัญญัติถึงเรื่องของผู้รับจัดการขันส่งไว้ตามมาตรา 4(8) และมาตรา 65 กล่าวคือ ผู้รับจัดการขันส่งเป็นผู้รับรวมคนสัตว์ สิ่งของ หรือจัดให้บุคคลอื่นที่เป็นผู้รับใบอนุญาตประกอบการขันส่ง ขันส่งจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งในความรับผิดชอบของผู้รับจัดการขันส่ง และนอกจานนี้กฎหมายยังกำหนดว่า

(ก) ผู้รับจัดการขันส่งนี้ต้องได้รับอนุญาตเป็นผู้รับจัดการขันส่งจากนายทะเบียนกลาง

(ข) เป็นผู้มีสัญชาติไทย

(ค) ในอนุญาตที่ได้รับจะมีเงื่อนไข ข้อกำหนดตามมาตรา 66 และมีอายุ 2 ปี

(ง) ผู้รับจัดการขันส่งจะเพิ่ม ลด ยกเว้นค่าขนส่งหรือค่าบริการอื่นโดยพอการไม่ได้

(จ) ผู้รับจัดการขันส่งอาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตการเป็นผู้รับจัดการขันส่งได้